

DATUM
2017-06-20
ERT DATUM
2017-03-22

DIARIENR
2017/69-4
ER BETECKNING
Fi2017/01289/DF

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Digitalförvaltning.nu (SOU 2017:23)

Statskontoret redovisar i detta remissvar sina synpunkter på delbetänkandet från Utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster. Statskontorets remissvar behandlar utredningens förslag om en övergripande plan för digitaliseringen, ett samlat ansvar för digital förvaltning och om obligatorisk anslutning för myndigheter till tjänsten Mina meddelanden. Övriga förslag behandlas inte.

Det behövs en övergripande strategi för att stärka digitaliseringen i den statliga förvaltningen

Statskontoret tillstyrker förslaget om ett tydligt och styrande mål för digital förvaltning.

Utredningen har haft i uppdrag att analysera hur digitaliseringen i den offentliga sektorn kan stärkas, inom ramen för den befintliga myndighetsstrukturen, genom att samla ansvaret för frågorna till en myndighet.

Statskontoret instämmer i utredningens bedömning att det behövs en övergripande plan för att stärka digitaliseringen av den offentliga sektorn. Statskontoret har i flera utredningar och remissvar lyft fram att styrningen av förvaltningens digitalisering inte har varit tillräckligt sammanhållen och att regeringen i alltför hög grad har överlåtit utvecklingsansvaret till myndigheterna.¹ Den delegerade styrningen har bland annat inneburit att det har funnits begränsade incitament för myndigheterna att samverka för att utveckla gemensamma system och tjänster.² En övergripande plan eller strategi med ett tydligt och styrande mål skulle därför kunna bidra till att stärka och utveckla den digitala förvaltningen.

Statskontoret instämmer också med utredningen att samarbetet med kommuner och landsting bör ges fastare former. Det är angeläget, särskilt ur

¹ Statskontoret (2014:3). *Från analog till digital. Insatser för att främja en digital planprocess*; Statskontoret (2014:12). *Delegerad digitalisering en utvärdering av E-delegationen*.

² Statskontoret (2016:26). *Utvecklad styrning – om sammanhållning och tillit i förvaltningen*.

ett medborgarperspektiv, att utvecklingsarbetet sker mer samlat för hela den offentliga sektorn.

ESV bör få det samlade ansvaret för att utveckla digitaliseringen

Statskontoret tillstyrker förslaget om ett samlat myndighetsansvar för förvaltning av digitala tjänster.

Statskontoret har vid flera tillfällen föreslagit att ansvaret för att främja och stödja myndigheternas digitalisering bör samlas hos en aktör för att förbättra förutsättningarna för en sammanhållen digitalisering.³ Statskontoret delar också utredningens bedömning att Ekonomistyrningsverket (ESV) är bäst lämpat att ta emot uppdraget. Statskontoret instämmer vidare i utredningens bedömning att Statskontoret inte är lämpat att ta emot uppdraget eftersom myndigheten saknar tillräcklig kompetens inom digitaliseringsfrågor.

Statskontoret har dock några invändningar mot utredningens närmare förslag om uppgifterna och förutsättningarna för den ansvariga myndigheten. Vi utvecklar dessa invändningar nedan, men kommenterar inte varje enskilt förslag.

Utredningens förslag ger inte ESV rätt förutsättningar för uppdraget

För att den myndighet som får det samlade ansvaret ska kunna effektivisera digitaliseringen av den offentliga sektorn behöver myndigheten få rätt förutsättningar för uppdraget. Statskontoret anser att det saknas väsentliga delar för att utredningens förslag ska kunna ge ESV sådana förutsättningar.

Lägg mer fokus på främjande arbete

Utredningens förslag innebär att ESV både ska stödja myndigheters och kommuners digitala utveckling och analysera och följa upp utvecklingen. Statskontoret anser dock att utredningens förslag innebär att för stort fokus läggs på uppföljning och utvärdering. Om regeringens uttalade ambitioner med digitaliseringen av offentlig sektor ska kunna realiseras behöver huvudfokus för den ansvariga myndigheten vara att driva på arbetet framåt genom främjande och kunskapsutvecklande insatser. Fler uppföljningar riskerar istället att ytterligare fördröja digitaliseringsarbetet.

³ Statskontoret (2014:3). *Från analog till digital. Insatser för att främja en digital planprocess*; Statskontoret (2014:12). *Delegerad digitalisering en utvärdering av E-delegationen*.

Mandat att driva på utvecklingen hos övriga myndigheter

Digitaliseringsfrågor sträcker sig över i princip alla sakområden och involverar en mängd olika aktörer. Det är därför centralt att den ansvariga myndigheten får ett tillräckligt och tydligt mandat att styra digitaliseringen för att arbetet ska kunna genomföras i den takt som krävs. Det innebär bland annat att ansvarsförhållandena mellan ESV och övriga centrala myndigheter med ansvar inom digitaliseringsområdet behöver tydliggöras. Statskontoret saknar ett utförligare resonemang kring detta i utredningen.

Utvecklingsmedel för digitalisering

Utredningens förslag innebär att uppgifterna för det samlade ansvaret ska finansieras med anslagsmedel som tillförs den ansvariga myndighetens förvaltningsanslag. Enligt Statskontorets bedömning krävs också utvecklingsresurser, både till ESV och andra myndigheter, för att åstadkomma ökad digitalisering i den offentliga förvaltningen. Det behövs också medel för andra typer av kostnader, som exempelvis köp av gemensamma licenser. Erfarenheterna från samverkan mellan myndigheter inom digitaliseringsområdet visar att det är svårt att åstadkomma gemensamma resultat utan hållbara modeller för finansiering.⁴

Lämna utrymme för myndigheten att forma arbetet

Utredningen har lämnat detaljerade förslag både kring myndighetens uppgifter och arbetssätt. Statskontoret anser att regeringen bör hålla fast vid rådande praxis för myndighetsinstruktioner och antingen lägga mer detaljerade uppgifter i regleringsbrev, alternativt ge ESV i uppdrag att närmare utforma uppgiften som ansvarig myndighet för digital förvaltning.

I betänkandet diskuterar utredningen också hur myndighetschefen bör fördela sin arbetstid mellan denna nya uppgift och andra uppgifter. Detta är rimligen inte en fråga varken för utredningen eller regeringen.

Det saknas tillräckliga analyser av konsekvenserna av förslagen om Mina meddelanden

Statskontoret kan inte tillstyrka förslaget att införa ett obligatorium för statliga myndigheter att ansluta sig till Mina meddelanden, i dess nuvarande form.

Statskontoret instämmer i utredningens bedömning att det är viktigt ur ett medborgarperspektiv att enskilda och företag kan få tillgång till myndighetspost elektroniskt. Gemensamma digitala tjänster som Mina meddelan-

⁴ Statskontoret (2016:26). *Utvecklad styrning – om sammanhållning och tillit i förvaltningen*.

den kan både underlätta medborgares och företags kontakter med det offentliga och skapa en mer sammanhållen förvaltning.⁵ Utredningens förslag innebär dock att det blir obligatoriskt för samtliga statliga myndigheter att ansluta sig till Mina meddelanden, ett förslag som Statskontoret inte kan tillstyrka i dess nuvarande form utan en mer utförlig konsekvensanalys. De flesta statliga myndigheter är små och har begränsad medborgarkontakt. Det innebär att det förmodligen har ett begränsat värde för dessa myndigheter att ansluta sig till Mina meddelanden, samtidigt som de ofta har begränsade resurser. I utredningen saknas en analys av vilka ekonomiska konsekvenser förslaget får för mindre myndigheter med få eller inga medborgarkontakter.

Utredningen behandlar på en övergripande nivå förslagets konsekvenser för postmarknaden, men Statskontoret saknar en analys av hur detta förslag på längre sikt skulle påverka PostNord, som till stor del ägs av svenska staten. Om myndigheterna skickar väsentligt mindre fysisk post kan det få betydande ekonomiska konsekvenser för bolaget.

Tillförordnad generaldirektör Tony Malmberg har beslutat i detta ärende. Utredningschef Marie Uhrwing och utredare Sara Sundgren, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Tony Malmberg gm/

Johan Sørensson

Marie Uhrwing

⁵ Se bland annat Statskontoret (2016:26). *Utvecklad styrning – om sammanhållning och tillit i förvaltningen* och Statskontorets remissvar (2016-05-16) *Digitaliseringens transformerade kraft – vägval för framtiden (SOU 2015:91) Dnr 2016/49-4*.